

Kirkemusikken står for mig som en lidt gådefuld del af Finn Mathiassens produktion. Overbevist kommunist, som han var, har hans engagement i religiøse sager undret mig. Han var troende, noget han på ingen måde skilte med og som måske kan hænge sammen med opvæksten hos de missionske forældre. Kirkemusikken omfatter en del orgelværker og et stort antal salmemelodier i en karakteristisk harmonisk iklædning, som hverken var rent dur/mol-tonal, eller traditionel kirketonal, men hans helt eget harmoniske idiom. Salmemelodierne blev til i et tæt samarbejde med digteren og præsten Jørgen Michaelsen. Størstedelen af kirkemusikken er uudgivet.

Finn Mathiassen var en fremragende underviser, fast i koderne uden at være dogmatisk. I satslære-disciplinerne spændende fra koralharmonisering over kirketonal harmonisering og Palestrina-kontrapunkt til dodekafon sats, var det faste fokus overholdelse af den for stilen gældende musikalske grammatik. At en eller anden student nu og da søgte at forsvare sig med, at en vending, som af Finn havde fået en rød streg, faktisk kunne optræde hos Palestrina eller hvem der nu var stilens ophav, gav han ikke meget for. Det drejede sig om at arbejde inden for de rammer, der var defineret gennem stilens regelsæt, ikke hvad forbilledet i et ubevogtet øjeblik havde ladet slippe igennem til nodepapiret.

I musikhistorie var udgangspunktet den historiske materialisme; men andre historieteorier blev berørt, et spørgsmål som Finn Mathiassen behandlede i artiklen 'Stil-, social- og andre musikhistorier – hvilken er den rigtige?' (1983). På det højere niveau – her tænkes først og fremmest på vejledning af kandidatstipendiater – havde undervisningen form af samtaler mellem ligemænd, samtaler der for det meste fandt sted under indtagelse af gode borgerlige retter på et af byens spisesteder.

Blandt Finn Mathiassens mange hverv og tillidsposter skal nævnes, at han i perioden 1967-86 var medlem af bestyrelsen for Aarhus Kunstmuseum, 1982-86 medlem af Statens Humanistiske Forskningsråd og 1977-81 medlem af repræsentantskabet for Statens Kunstfond. Og i en meget lang årrække medlem af det humanistiske fakultetsråd ved Aarhus Universitet og dets forretningsudvalg.

Finn Mathiassen døde kort før han kunne fejre sin 85 års fødselsdag, og han var til det sidste rede til en rask diskussion af små og store emner. Så sent som i efteråret 2012 besøgte jeg ham på bopælen i Beder og drøftede dér udviklingen i Niels W. Gades kompositoriske stil med ham. Han vil blive savnet af alle os, der kendte ham.

Finn Egeland Hansen

FREDE V. NIELSEN

10. MAJ 1942 – 21. MARTS 2013

Da Frede V. Nielsen døde natten til den 21. marts 2013 efter et længere sygdomsforløb, som dog ikke forhindrede ham i at være aktiv til det sidste, mistede Danmark en meget fremtrædende skikkelse inden for det musikpædagogiske forskningsfelt.

Han var født i Idestrup på Falster og voksede op som landmandssøn i et hjem med klaver, og sideløbende med sin musikalske karriere fastholdt han gennem alle årene sin interesse for landbruget. Sammen med sin hustru boede han på og drev et halvstort landbrug i Langstrup ved Fredensborg foruden sin fødegård i Idestrup. Denne forbundethed med naturen spillede en stor rolle i hans liv og hans livssyn, et forhold han understregede ved sin afskedsforelæsnings på Danmarks Pædagogiske Universitet i 2012, hvor han talte om fagdidaktikkens aktualitet og kunstens nødvendighed. Dette var hans livs faglige og videnskabelige hovedtema, og han har spillet en uvurderlig rolle for det musikpædagogiske fagfelt i Danmark. Forbindelsen

til den levende musikudøvelse var en anden grundpille i hans livs- og musiksyn. Ved hans afsked blev det markeret med en fyldt festsal, hvor hovedparten af gæsterne var i stand til spontant at medvirke i afsyngelsen af en lejlighedssang på Gades syvstemmige *Morgensang af Elverskud*.

Frede V. Nielsen var uddannet i musikvidenskab fra Københavns Universitet som cand. mag. i musik og dansk og blev i 1971 ansat på Danmarks Lærerhøjskole. Udviklingen af musikdidaktik som et særskilt fagområde i Danmark var i høj grad hans fortjeneste, og det var et kerneområde i lærerhøjskolens cand.pæd.-uddannelse i musik. I 2000 blev Danmarks Lærerhøjskole omdannet til Danmarks Pædagogiske Universitet og i samme omgang blev den eksisterende cand.pæd.-uddannelse nedlagt. Her var Frede V. Nielsen initiativtager til en rekonstruktion i form af en ny kandidatuddannelse i musikpædagogik. Det var ministeriets betingelse, at den kun måtte udbydes i samarbejde med et andet universitet, hvilket lagde grunden til et fælles udviklingsarbejde og en efterfølgende samarbejdsaftale med Musikvidenskab på Københavns Universitet, som også har været af stor betydning for uddannelsen på Københavns Universitet. Et af uddannelsens moduler udbydes af og på Københavns Universitet, og dette modul indgår også som en valgmulighed i kandidatuddannelsen i Musikvidenskab. Således er der opstået et miljø, hvor både studerende og lærerkræfter udveksles mellem de to universiteter. Siden 2006 har kandidatuddannelsen i musikdidaktik optaget ca. 130 studerende og færdiguddannet ca. 60 kandidater (pr. 1. september 2016).

Et omdrejningspunkt i Frede V. Niensens forskning er hans ofte citerede teori om “musik som et mangespektret meningsunivers”, en tilgang der også prægede hans afskedsforelæsning. Teorien blev udviklet på grundlag af resultater, som Nielsen fremlagde 1983 i doktorafhandlingen *Oplevelse af musikalsk spending*. Frede V. Niensens analytiske tilgang til musikfaget gennemsyrler lærebogen *Almen Musikdidaktik*, som gennem de seneste to årtier har været anvendt i hele Skandinavien. Bogens analyser viser, hvordan musikfaget peger ud over sig selv, og i talrige publikationer har Frede V. Nielsen vist, hvordan analyser af musikfaget også har gyldighed for forståelsen af andre fag. Frede V. Niensens videnskabelige produktion på omtrent 200 publikationer dækker væsentlige aspekter af musikpædagogik og musikpsykologi samt sammenlignende fagdidaktik.

Frede V. Nielsen har haft afgørende betydning for udviklingen af musikpædagogik i Norden dels som medstifter af Nordisk Netværk for Musikpædagogisk Forskning og dels som hovedredaktør gennem mange år af *Nordisk Musikpædagogisk Forskning Årbog*, som han tog initiativ til i 1995. Desuden var han i 1999 medstifter og siden koordinator for Dansk Netværk for Musikpædagogisk Forskning, der er et fagligt forum for musikkonservatorierne og musikfaget på universiteterne. Endvidere var Frede V. Nielsen en markant figur i flere andre internationale netværk, herunder International Society for the Philosophy of Music Education (ISPME) og Research Alliance of Institutes for Music Education (RAIME).

Michael Ejeldsøe & Sven-Erik Holgersen